

2

BENESTAR ECONÒMIC, RENDA, POBRESA

RESUM

En aquest apartat s'analitza el nivell de benestar econòmic de les Illes balears amb les darreres dades disponibles, corresponents a l'última fase econòmica expansiva fins al 2018. Els resultats plantegen, amb una mirada del conjunt dels darrers anys, una millora notable de la capacitat adquisitiva mitjana de les Illes balears en paral·lel a la del conjunt espanyol, mentre que la distribució mostra una tendència definida de disminució de les desigualtats i del risc de pobresa.

Concretament, els ingressos mitjans es troben un 6 % per sobre de la mitjana espanyola i situen les Illes balears en un bloc de regions —juntament amb Navarra, Madrid, Catalunya, el País Basc i la Rioja— clarament distanciat per sobre de la resta. És especialment remarcable el bot en la millora de les dades d'ençà del 2015, un fet que en qualsevol cas s'ha d'interpretar amb una mínima mirada llarga amb les dades de l'enquesta de condicions de vida (ECV), ja que les dades del darrer any mostren una reducció de la renda *per capita*.

Quant a la distribució de rendes, els indicadors de desigualtat de les Balears mostren resultats clars de disminució de les desigualtats en paral·lel a la recuperació econòmica, la millora salarial i la intensa creació d'ocupació dels darrers anys. Així, l'any 2018 mostra valors de l'índex de Gini inferiors al del conjunt espanyol —0,29 i 0,33, respectivament—. Per primera vegada i des d'una perspectiva europea, els valors de desigualtat de les Balears se situen per davall de la UE-28.

Quant als indicadors de pobresa, es detecta un percentatge més baix a les Balears de llars en risc de pobresa que a Espanya. Així, la taxa de risc de pobresa de les Balears se situa en un 18,1 %, mentre que al conjunt espanyol és d'un 20,7 %. En termes absoluts, aquesta taxa suposa que l'any 2018 a les Balears hi havia 204.332 persones en risc de pobresa. Igual que per als indicadors de desigualtat, la taxa de pobresa continua assolint uns valors dels més alts entre els països europeus, si bé en tendència a la convergència.

2.1.

INTRODUCCIÓ¹

Des de la memòria de l'any 2002, el CES analitza els trets bàsics del benestar econòmic a les Illes Balears mitjançant l'estudi de les microdades de diferents fonts estadístiques elaborades per l'Institut Nacional d'Estadística (INE). Fins a la memòria del 2006 ho va fer amb les dades de l'enquesta contínua de pressupostos familiars, i d'ençà de la memòria del 2007, amb les de l'enquesta de condicions de vida (ECV).

La memòria del 2019 suposa un perllongament d'aquesta línia d'estudi, tot continuant amb l'anàlisi del nivell i les disparitats en els recursos monetaris entre els ciutadans de les Balears. En concret, aquesta memòria vol oferir una visió temporal de la seva evolució i comparar els indicadors de benestar al llarg de la crisi econòmica fins a l'actual recuperació econòmica.

Com ja s'ha comentat abans, la base de dades utilitzada és l'enquesta de condicions de vida (en endavant, l'ECV) que elabora l'INE.² L'ECV està dissenyada per oferir informació harmonitzada sobre condicions de vida i exclusió social en el context dels països de la Unió Europea.

A l'àmbit espanyol, el seu nivell de desagregació territorial màxim és la comunitat autònoma. L'enquesta de condicions de vida es duu a terme a Espanya des de l'any 2004 i la darrera onada disponible és la de l'any 2019. En aquesta memòria s'ha utilitzat especialment la informació corresponent a l'any 2019. Val a dir que la informació d'ingressos de l'ECV es refereix sempre a l'any anterior, raó per la qual quan al document es parla de l'enquesta de condicions de vida 2019, ens referim a l'any 2018.

En línia amb anteriors memòries, la metodologia aplicada és la convencional en la bibliografia. Així, la informació d'ingressos de cada llar es refereix als ingressos monetaris nets i s'ha homogeneïtzat dividint-los pel nombre de membres, d'acord amb l'escala de l'OCDE, que reflecteix l'existència d'economies d'escala³. Per això, d'ara endavant el concepte d'ingressos d'una llar s'utilitzarà com a sinònim dels ingressos totals per individu equivalent. D'altra banda, en tots els càlculs s'ha incorporat el pes poblacional de cada llar.

La resta de l'apartat sobre el benestar econòmic dels ciutadans balears s'ha estructurat de la manera següent: a l'apartat 2.2., es compara el nivell d'ingressos mitjans de les llars de les diferents comunitats autònomes i de la UE-28, així com la seva distribució relativa, i l'apartat 2.3. es dedica a l'anàlisi de la pobresa relativa⁴.

1. Es pot consultar a l'annex estadístic d'aquest apartat: quadres d'AIII-11. a AIII-16., la sèrie històrica de les variables indicadors de desigualtat i índex de pobresa per al període 2013-2017. (Vegeu el web del CES: <http://ces.caib.es> Apartat: Treballs i activitats - Memòria econòmica i social.)

2. Per a una exposició extensa de l'ECV i del seu paper per analitzar les condicions de vida en el conjunt de la Unió Europea, es pot consultar: ATKINSON, A.B. i MARLER, E. (eds.). (2010): *Income and living conditions in Europe*. Eurostat, Statistical books. També es pot consultar <<http://www.ine.es/prensa/np526.pdf>>, pàg. 9-11.

3. En concret, els adults (14 anys i més) altres que el sustentador principal de la llar computen per 0,5 unitats, mentre que aquest darrer computa la unitat. Per altra banda, cadascun dels membres menors de 14 anys computen per 0,3 unitats.

4. En l'elecció dels indicadors de desigualtat de rendes i de pobresa s'ha seguit l'informe de síntesi del 2002 de la Comissió Europea.

2.2.

EL NIVELL I LA DISTRIBUCIÓ DE RENDES

El primer indicador de benestar econòmic fa referència al nivell mitjà d'ingressos per llar en el decurs de la darrera fase de recuperació econòmica, a més del primer any de l'inici de l'anterior crisi econòmica, el 2008. (Vegeu el quadre III-2.1.)

L'enquesta de condicions de vida estima que les llars balears tingueren el 2018 uns ingressos mitjans nets per unitat de consum de 18.420 euros, força per sobre de la mitjana espanyola, 17.287 euros. En termes relatius, els ingressos mitjans de les llars balears eren un 6,55 % superiors als del conjunt espanyol. En comparació amb la resta de comunitats autònomes, per tant, les llars balears se situen en un bloc de territoris —juntament amb el País Basc, Madrid, Navarra, Catalunya i la Rioja— amb ingressos clarament destacats respecte a la resta de regions i per sobre de la mitjana nacional. (Vegeu el quadre III-2.2.)

Des d'un punt de vista temporal, el valor del 2018 corrobora el salt quantitatiu de la renda mitjana de les llars balears observat a l'ECV des de l'any 2015. Així, atès que els ingressos del conjunt espanyol han evolucionat d'una manera lleugerament més moderada, el valor mitjà balear ha guanyat gradualment pes relatiu, especialment amb el salt del 2015, quan se situà un 13 % per sobre de la mitjana estatal i que ha arribat al 15,4 % el 2017. Aquest salt és de tal magnitud que les dades nominals des del 2015 superen les existents

just a l'inici de la crisi, 17.548 euros l'any 2008, si bé en termes reals encara estan lleugerament per davall. (Vegeu el quadre III-2.1.)

Així, sembla que la reactivació econòmica i laboral iniciada el 2015 es traslladà en el fort increment dels ingressos mitjans. Tanmateix, l'evolució any per any s'ha d'agafar amb cautela, ja que les dades de 2018 assenyalen una reducció respecte de 2017, a la vegada que el 2017 suposà un increment molt fort. A més, aquesta reducció és difícil d'explicar sense qüestionar els possibles problemes de grandària de la mostra, malgrat un augment del 38 % del nombre de llars entrevistats en la darrera onada disponible.

El quadre III-2.2. ofereix informació d'ingressos per comunitats autònomes corresponents a l'any 2018. Quant als ingressos abans d'impostos directes, aquests palesen la major capacitat de riquesa de l'economia balear, amb uns ingressos de 22.274 euros, un 6,85 % per sobre de la mitjana nacional. (Vegeu la columna 5 del quadre III-2.2.)

Una vegada computats aquests impostos directes i sense incorporar les transferències socials altres que les pensions, la renda es redueix un 23,7 %, fins als 17.006 euros, en aquest cas un 6,4 % per sobre de la mitjana nacional. (Vegeu la columna 3 del quadre III-2.2.)

D'aquesta manera, doncs, s'observa l'efecte limitador esperat per sobre de la mitjana provocat pels impostos directes, mentre que l'efecte positiu de les transferències socials, per l'efecte contrari és inferior al

de la mitjana nacional. En qualsevol cas, l'evolució d'aquests efectes està lligada a la conjuntura econòmica i no tant al valor absolut de partida.

A banda de la capacitat adquisitiva mitjana, l'ECV ofereix informació per conèixer si aquesta —una vegada establertes les decisions de despesa— es tradueix en una capacitat folgada per poder estalviar i afrontar incerteses. En consonància amb uns ingressos per sobre la mitjana nacional, la capacitat de maniobra és superior a la dels valors del conjunt espanyol.

Una vegada comprovat que el nivell d'ingressos mitjans de les Illes Balears és superior al de la mitjana de les Illes Espanyoles, l'anàlisi del benestar econòmic requereix comparar la seva distribució entre la població. En coherència amb anteriors memòries, l'indicador de referència per analitzar la desigualtat relativa de recursos és l'índex de Gini⁵. (Vegeu el gràfic III-2.1.)

5. L'índex de Gini pren valors entre zero i la unitat. El valor zero correspondria a una distribució perfectament igualitària. Per exemple, si el 10% de població amb menys recursos tingués el 10% dels ingressos. El valor unitari indicaria que tots els recursos estarien en possessió d'una sola llar: la més rica. D'aquesta manera, com més baix és l'índex, menor és la desigualtat relativa, i a la inversa.

L'índex de Gini de les Illes Balears amb la mostra de l'ECV-2019 pren un valor de 0,292, que és clarament inferior al que s'obté per al conjunt espanyol (0,330). Això indica, per tant, un menor nivell de desigualtat entre les Illes Balears de l'ECV que entre les del conjunt espanyol. El mateix quadre 2 permet comparar amb la resta de comunitats autònomes i il·lustra un posicionament de les Balears entre els territoris amb menor desigualtat, un fet que s'ha d'interpretar amb la cautela de la mostra de l'ECV i posar-lo en relació, en qualsevol cas, amb la resta de la UE-28, com es menciona més endavant. Sigui com sigui i amb la cautela de confirmació en futures onades de l'ECV, el fet més destacat és que mentre estructuralment els nivells de desigualtat de les Illes Balears eren similars als de la mitjana estatal, en aquesta onada són significativament inferiors.

Si es fa una lectura temporal, s'observa que l'indicador de desigualtat ha mantingut la tendència de reducció en paral·lel a la recuperació econòmica. Així, el gràfic 1 mostra com el 2018 representa el segon any consecutiu de reducció i com, per primera vegada, el seu valor davalla de 0,3.

QUADRE III-2.1. EVOLUCIÓ DELS INGRESSOS A LES ILLES BALEARS (2014-2018)

	2008	2014	2015	2016	2017	2018
Ingressos per unitat de consum, escala OCDE-ECV (€)	17.548	15.894	17.894	18.312	19.554	18.420
Ingressos per persona segons escala OCDE-ECV (valor 100 nacional)	102,96	103,15	112,95	111,73	115,45	106,55

Font: Ibestat

QUADRE III-2.2. INDICADORS DE DESIGUALTAT DE RENDES PER COMUNITATS AUTÒNOMES (2019)*

	Ingressos nets per unitat de consum	Ingressos nets per unitat de consum (base 100 nacional)	Ingressos nets sense transferències socials (inclou supervivència i jubilació) per unitat de consum	Ingressos nets sense transferències socials (inclou supervivència i jubilació) per unitat de consum (base 100 nacional)	Ingressos bruts per unitat de consum	Ingressos bruts (base 100 nacional)	Percentatge de persones sense capacitat per pagar imprevists	Percentatge de persones amb alguna dificultat per arribar a final de mes**	Índex de Gini	Índex d'Atkinson (0,5)	Índex d'Atkinson (2)
Galícia	16.620,80	96,15	15.326,00	95,88	19.677,62	94,40	24,4	39,3	0,305	0,082	0,545
Astúries	17.867,51	103,36	16.367,99	102,40	21.575,00	103,50	28,1	36,8	0,347	0,113	0,617
Cantàbria	17.742,26	102,63	16.964,66	106,14	21.396,20	102,64	40,2	57,8	0,304	0,083	0,535
País Basc	22.479,62	130,04	21.100,36	132,01	27.127,38	130,13	23,6	38,8	0,294	0,080	0,668
Navarra	20.697,25	119,73	19.656,94	122,98	25.457,51	122,12	25,3	32,2	0,243	0,054	0,261
La Rioja	18.660,56	107,94	17.501,26	109,49	22.516,40	108,01	19,0	25,4	0,293	0,077	0,999
Aragó	18.066,68	104,51	16.996,61	106,34	21.937,91	105,24	27,6	37,3	0,275	0,064	0,583
Madrid	21.029,87	121,65	19.820,89	124,00	26.139,31	125,39	31,2	43,2	0,347	0,105	0,588
Castella i Lleó	17.233,40	99,69	16.323,96	102,13	20.636,07	98,99	23,9	35,6	0,277	0,067	0,387
Castella-la Manxa	14.504,76	83,91	13.414,63	83,93	17.040,02	81,74	39,3	47,4	0,312	0,087	0,249
Extremadura	12.815,70	74,13	11.327,70	70,87	14.825,32	71,12	44,7	57,8	0,298	0,075	0,413
Catalunya	20.049,20	115,98	18.686,32	116,91	24.701,36	118,50	26,1	50,8	0,312	0,085	0,393
Comunitat Valenciana	15.582,44	90,14	14.267,61	89,26	18.562,04	89,04	35,3	50,5	0,314	0,084	0,360
Illes Balears	18.420,07	106,55	17.006,81	106,40	22.274,43	106,85	28,7	52,7	0,292	0,075	0,264
Andalusia	13.755,03	79,57	12.283,29	76,85	16.174,80	77,59	44,3	61,0	0,334	0,097	0,906
Múrcia	13.636,67	78,88	12.382,16	77,47	15.782,75	75,71	47,2	68,1	0,289	0,072	0,694
Illes Canàries	14.247,25	82,42	12.817,47	80,19	16.706,68	80,14	50,2	53,7	0,303	0,078	0,714
Espanya	17.287	100	15.984	100	20.846	100	33,9	49,3	0,330	0,087	0,876

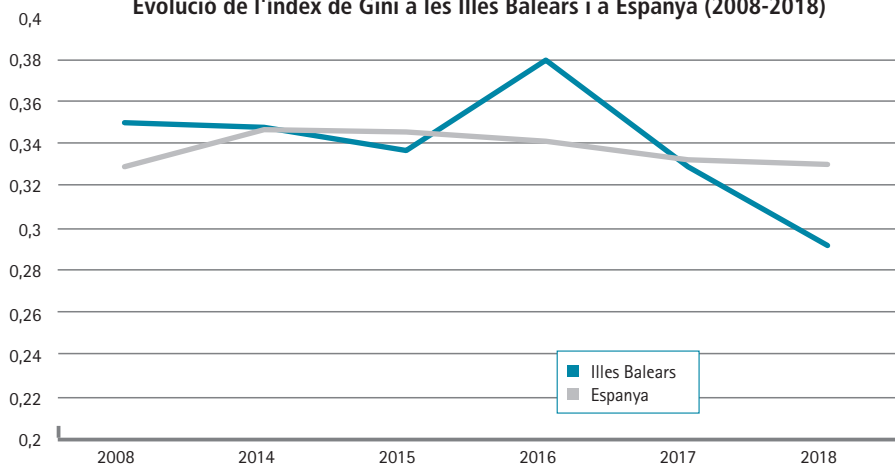
Font: Ibestat

(*) Els ingressos corresponen a l'any anterior a l'entrevista.

(**) Percentatge de persones amb molta dificultat, amb dificultat i amb certa dificultat.

Gràfic III-2.1.

Evolució de l'índex de Gini a les Illes Balears i a Espanya (2008-2018)

Font: Enquesta de condicions de vida, Ibestat

La utilització d'un altre indicador, l'Atkinson (0,5), ofereix una imatge similar (0,075 a les Balears per 0,087 a Espanya). En el mateix sentit, l'Atkinson⁶ (2) mostra per a les Illes Balears un valor significativament inferior que per al conjunt espanyol (0,264 per un 0,864). Aquest fet, també constatat en anteriors onades de l'ECV, assenyala que la distribució a la cua baixa és més igualitària a les Balears que en el cas espanyol.

Si l'enfocament de comparació s'amplia al nivell dels països de la Unió Europea, s'observa un fet nou, ja que per primera vegada el nivell de desigualtat de rendes per a l'any 2018 se situa per davall del

nivell de la zona euro. Cal notar aquí que fins ara era un fet estructural, independent de la fase del cicle econòmic analitzat, que l'índex de Gini balear, malgrat ser similar a l'espanyol, se situava sempre entre els més alts entre els països integrants de la Unió Europea.

En la mateixa direcció apunta un altre indicador alternatiu: S80/20, que compara les rendes acumulades pel 20% de les llars més riques i el 20% de les llars més pobres. En aquest cas, les llars balears més riques acumularien 4,3 vegades més renda que les més pobres, quan aquest valor per al conjunt dels països integrants de l'euro pren un valor de 5,1, i a Espanya, de 5,9 (Vegeu el quadre III-2.3.)

Tanmateix, cal recordar que aquests valors s'han d'interpretar amb cautela i esperar que es confirmen en properes onades de l'ECV.

6. Els valors entre parèntesis de l'indicador d'Atkinson es refereixen al paràmetre d'aversion a la desigualtat, de tal manera que com més gran és el paràmetre, més es penalitzen les situacions extremes en les dues cues de la distribució. En ambdós casos, com més gran (petit) és el valor dels indicadors, més desigual (igual) és la distribució dels ingressos.

QUADRE III-2.3. ÍNDEXS DE DESIGUALTAT I RISC DE POBRESA A LA UNIÓ EUROPEA (2018)

	Índex de desigualtat de Gini	S80/S20	Taxa de risc de pobresa
Alemanya*	0,311	5,1	16,0
Àustria	0,275	4,2	13,3
Bèlgica*	0,257	3,8	16,4
Bulgària	0,408	8,1	22,6
Croàcia	0,293	4,8	18,3
Dinamarca	0,275	4,1	12,5
Eslovàquia*	0,209	3,0	12,2
Eslovènia	0,239	3,4	12,0
Espanya	0,330	5,9	20,7
Estònia	0,305	5,1	21,7
EU (zona euro)*	0,306	5,1	16,9
Finlàndia	0,262	3,7	11,6
França*	0,285	4,2	13,4
Grècia	0,310	5,1	17,9
Holanda	0,266	3,9	13,2
Hongria	0,280	4,2	12,3
Illes Balears	0,292	4,3	12,0
Irlanda*	0,289	4,2	14,9
Itàlia*	0,334	6,1	20,3
Lituània*	0,369	7,1	22,9
Luxemburg*	0,332	5,7	18,3
Malta	0,280	4,2	16,8
Polònia	0,285	4,4	15,4
Portugal*	0,321	5,2	17,3
Regne Unit*	0,335	5,6	18,6
Rep. Txeca	0,240	3,3	10,1
Suècia	0,276	4,3	17,1
Xipre*	0,291	4,3	15,4

Font: Elaboració pròpia a partir d'Eurostat, i lbestat

(*) Dades referents a 2017.

2.3.

LA POBRESA RELATIVA A LES ILLES BALEARS⁷

L'apartat anterior sobre distribució de rendes s'ha dedicat a analitzar el conjunt de la població tenint en compte tant les llars amb més recursos com les de menys recursos. En aquest sentit, en major o menor mesura, els indicadors utilitzats són sensibles, segons l'avversió a la desigualtat implícita en cada indicador, a la situació de totes les llars.

En canvi, aquest apartat es dedica a analitzar un grup més específic de població, com ara les llars amb menys recursos. L'objectiu és determinar el percentatge (taxa) de llars amb un nivell de recursos per sota d'un determinat llindar, que està en relació amb el que es pot considerar el nivell de vida estès entre la població d'un territori, de manera que les llars per sota d'aquest llindar són considerades en risc de pobresa.

Com és obvi, l'establiment d'un llindar monetari concret és una tasca difícil, possiblement arbitrària, i esdevé encara més complicada quan en l'anàlisi s'inclouen realitats socioeconòmiques diferents com les representades per les distintes comunitats autònomes. Per tot això, la metodologia adoptada en aquest apartat és l'estàndard en aquests tipus d'estudis⁸, és a dir, s'ha

aplicat el concepte de pobresa relativa i no el d'absoluta.⁹

D'aquesta manera, s'han considerat llars en risc de pobresa les que disposen d'ingressos inferiors a un 60% dels ingressos de la mediana de les llars del seu territori de residència¹⁰. En aquest sentit, cal fer notar que el que es calcula és el percentatge de llars o persones de cada comunitat autònoma que té uns recursos inferiors a una determinada quantitat. Atès que s'analitza la pobresa relativa, el nombre llindar de referència és diferent a cada comunitat autònoma, que és més elevada als territoris més rics i a l'inrevés. (Vegeu el quadre III-2.4.) En el cas de les dades de pobresa, s'ha pogut utilitzar la informació de l'ECV-2019 i, per tant, les dades d'ingressos del 2018.

Així, mentre aquest llindar se situa en els 10.079 euros a les Illes Balears, en el cas del conjunt espanyol aquest llindar correspon als 9.009 euros. Com és obvi, per tant, la taxa de llars en risc de pobresa s'ha de calcular amb els valors de cada territori; en cas contrari, si s'aplicàs el mateix valor per a totes les comunitats autònomes (per exemple, el llindar del conjunt espanyol) la taxa seria inferior a les comunitats riques i major a les pobres. Com que allò que es calcula és el percentatge de llars a la cua inferior, per analitzar les llars amb més

9. Entre els avantatges del concepte de pobresa relativa hi ha el fet que es té en compte que el cost d'accés a alguns béns i serveis és diferent en una societat rica que en una de pobra. A més, l'enfocament de pobresa relativa engloba la pobresa absoluta.

10. Cal observar que la utilització de la mediana en lloc de la mitjana implica que únicament s'observaran reduccions en el nivell de pobresa si efectivament s'ha produït una redistribució de recursos en favor de la població pobra.

7. Vegeu: EUROSTAT. *Income, Poverty and Social Exclusion*. Brussel·les, 2000.

8. Vegeu: INE. *Estudio descriptivo de la pobreza en España. Resultados basados en la Encuesta de Condiciones de Vida 2004*.

pocs recursos s'acompanyen els resultats amb un indicador més restrictiu, que és el percentatge de llars amb ingressos per sota

d'un 40 % dels ingressos de la mediana, que és el que s'anomena a la bibliografia «la població en risc de pobresa extrema».

QUADRE III-2.4. TAXA DE RISC DE POBRESA PER COMUNITATS AUTÒNOMES (2018)

	Llindar d'ingressos per persona	Taxa de llars en risc de pobresa	Taxa de llars en risc de pobresa extrema	Taxa de risc de pobresa o exclusió social (estratègia Europa 2020)
Galícia	8.980	20,0	7,9	24,2
Astúries	9.589	24,1	13,1	28,0
Cantàbria	9.559	20,1	7,0	22,1
País Basc	12.612	20,5	4,8	23,0
Navarra	11.902	14,7	4,2	17,5
La Rioja	9.946	17,8	5,7	20,3
Aragó	10.344	20,8	5,8	24,0
Madrid	10.609	21,9	6,7	24,7
Castella i Lleó	9.209	14,5	6,0	18,1
Castella-la Manxa	8.030	21,0	11,2	26,0
Extremadura	6.529	14,9	12,1	22,3
Catalunya	10.674	19,5	6,3	23,6
Comunitat Valenciana	8.396	20,9	10,4	24,4
Illes Balears	10.079	18,1	6,8	21,2
Andalusia	6.998	18,3	14,7	27,8
Múrcia	7.368	16,0	10,1	21,4
Illes Canàries	7.692	18,8	11,2	26,7
Espanya	9.009	20,7	9,2	25,3

Font: lbestat.

Nota: En aquest apartat es calculen les taxes de risc de pobresa a partir del llindar d'ingressos per persona de cada comunitat autònoma.

De les dades de pobresa del quadre III-2.4., cal destacar sis fets:

1. El percentatge de llars en risc de pobresa és del 18,1 %, un valor sensible-

ment inferior que el 20,7 % del conjunt espanyol.

2. A més de presentar un valor inferior a la mitjana espanyola, les dades de 2018

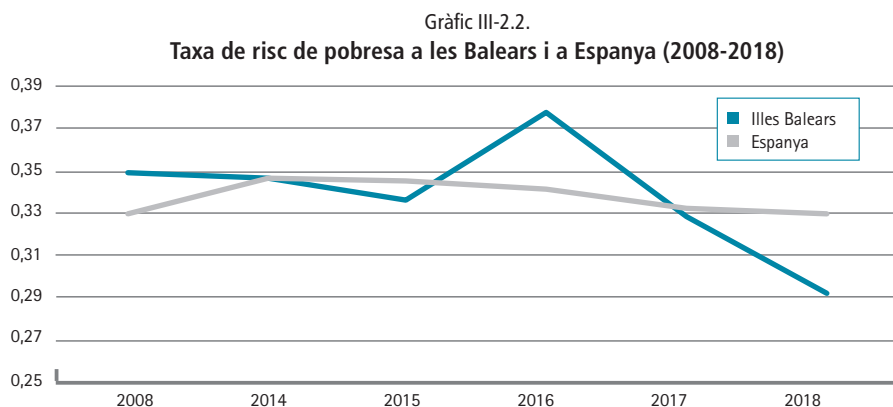
situen les Balears per primera vegada en un bloc mitjà entre les comunitats autònomes amb menor taxa de risc de pobresa. (Vegeu el quadre III-2.4.)

3. En comparació amb el valor de la mostra de l'ECV dels darrers anys, el percentatge de llars en risc de pobresa de 2018 s'ha reduït substancialment des d'un 25,9% del 2014, i és clarament inferior al 21,6% del 2017. (Vegeu el gràfic III-2.2.)
4. Si a més dels indicadors d'ingressos, s'afegeixen altres indicadors d'accés a béns imprescindibles, la taxa de risc de pobresa o exclusió social (estratègia Europa 2020) augmenta fins a situar-se en el 21,2%, per davall del 25,3% de la mitjana estatal. (Vegeu el quadre III-2.4.)
5. Quan la referència de renda és un 40% de la mediana de llars, la taxa de risc

de pobresa extrema se situa a les llars balears en un 6,8%, per davall del valor estatal —9,2%—, amb una lleugera reducció respecte de 2017, quan fou del 7%.

6. Des d'una perspectiva europea, malgrat que el percentatge de llars en risc de pobresa de les Illes se situa per sobre de la zona euro, s'observa una convergència important. (Vegeu el quadre III-2.3.)

Tanmateix, cal ser prudents amb les dades de l'ECV, ja que en els darrers anys mostra una important variabilitat, fet que convida a ser cautelosos amb la interpretació de les dades i esperar properes onades per confirmar les tendències de fons. Si bé l'impacte de la crisi sanitària de la COVID-19 segurament trastocarà les tendències estructurals, esperem que sigui només en el molt curt termini.

Font: Enquesta de condicions de vida, Ibbestat